

Παράλληλες δραστηριότητες

---

1. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζονται δραστηριότητες του Συνηγόρου του Πολίτη που δεν εντάσσονται στη λογική του διαμεσολαβητικού και ελεγκτικού ρόλου του, χρησιμεύουν όμως ως μηχανισμοί προσέγγισης της κοινωνίας πολιτών και της διοίκησης. Οι δραστηριότητες δε αυτές έχουν κύριο στόχο την ενημέρωση του πολίτη, των δημοσίων υπηρεσιών, αλλά και σημαντικών διαμορφωτών γνώμης (ΜΜΕ, επιστημονικές και επαγγελματικές οργανώσεις κ.ά.) σχετικά με την κοινωνική διάσταση της Αρχής και την προσήλωσή της στην εφαρμογή των ιδεοτυπικών κανόνων της «βέλτιστης πρακτικής», της «εύρυθμης και αγαθής» διοίκησης και της εναλλακτικής διοικητικής κουλτούρας που αυτά συνεπάγονται.

2. ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΝΗΓΟΡΟΥ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ ΣΕ ΠΟΛΕΙΣ ΕΚΤΟΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

Ο Συνήγορος του Πολίτη, εκπληρώνοντας την προγραμματική του δέσμευση για συχνή επικοινωνία με πολίτες και δημόσιες υπηρεσίες εκτός Αττικής, έως ότου καταστεί δυνατή η ενεργοποίηση της από τον νόμο προβλεπόμενης δημιουργίας περιφερειακών γραφείων, πραγματοποίησε πολυήμερες επισκέψεις στην Κόρινθο και τη Θεσσαλονίκη.

Η επιλογή της Κορίνθου συνδέεται άμεσα με δύο χαρακτηριστικά αυτής της πόλης: πρώτον, την ύπαρξη σύνθετων, ιδίως πολεοδομικών, προβλημάτων τόσο στην πόλη όσο και στον νομό Κορινθίας και, δεύτερον, το σχετικά μικρό μέγεθος της πόλης. Ο συνδυασμός αυτός επέτρεψε στον Συνήγορο του Πολίτη να θεωρήσει την επίσκεψη στην Κόρινθο ως πιλοτική εφαρμογή μιας δέσμης κριτηρίων στα οποία πρέπει να ανταποκρίνεται κάθε επαφή εκπροσώπων της Αρχής με πολίτες και δημόσιες υπηρεσίες εκτός Αττικής. Κατά κανόνα, η δέσμη αυτή περιλαμβάνει:

α) συστηματική προετοιμασία και προβολή της επικείμενης επίσκεψης του Συνηγόρου του Πολίτη, με στόχο την εκτενέστερη δυνατή ενημέρωση των πολιτών και των εκπροσώπων της διοίκησης,

β) σύσκεψη με ευρύ φάσμα στελεχών δημοσίων υπηρεσιών και φορέων που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα της Αρχής,

γ) επαφή με τις αρχές του δήμου, της νομαρχίας και της περιφέρειας,

δ) συνέντευξη Τύπου,

ε) δημόσια ομιλία του Συνηγόρου του Πολίτη που απευθύνεται τόσο στο ευρύ κοινό όσο και στους τοπικούς διαμορφωτές γνώμης, και

στ) διάθεση επαρκούς χρόνου για άμεση επα-

φή με πολίτες που επιθυμούν να ενημερωθούν για την πορεία των αναφορών τους ή να καταθέσουν αναφορά ή, τέλος, να πληροφορηθούν για θέματα που τους απασχολούν.

Η επιλογή της Θεσσαλονίκης, καθώς και η προοπτική συχνών επισκέψεων της Αρχής στην πόλη αυτή είναι αυτονόητες. Η Θεσσαλονίκη είναι το δεύτερο μεγαλύτερο πολεοδομικό συγκρότημα της επικράτειας, συγκεντρώνει μεγάλο μέρος του ελληνικού πληθυσμού και πληθώρα διοικητικών υπηρεσιών, βρίσκεται δε σε φάση έντονης ανάπτυξης, κυρίως λόγω της βελτίωσης των σχέσεων της Ελλάδας με τις χώρες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης. Είναι, συνεπώς, εύλογο να υπάρχει ισχυρό ενδιαφέρον του κοινού για τον ρόλο και τις αρμοδιότητες του Συνηγόρου του Πολίτη, αλλά και για την αντιμετώπιση σοβαρών προβλημάτων κακοδιοίκησης που παρουσιάζονται στην πόλη και την ευρύτερη περιοχή της.

Η επίσκεψη στην Κόρινθο πραγματοποιήθηκε στις 15 και 16 Φεβρουαρίου 1999. Επικεφαλής του πενταμελούς κλιμακίου ήταν ο Συνήγορος του Πολίτη, συνοδευόμενος από δύο Βοηθούς Συνηγόρους και δύο ειδικούς επιστήμονες. Οι ενημερωτικές συναντήσεις με εκπροσώπους των δημοσίων, νομαρχιακών και δημοτικών υπηρεσιών, η δημόσια ομιλία του Συνηγόρου, οι συνεντεύξεις του στα τοπικά μέσα μαζικής ενημέρωσης, καθώς και η προσωπική επαφή του με τους πολίτες, έγιναν στο Επιμελητήριο Κορινθίας, δίνοντας την ευκαιρία στους πολίτες της περιοχής να ενημερωθούν για τον ρόλο της Αρχής. Κατατέθηκαν επιτόπου 70 αναφορές, οι οποίες στη συνέχεια έγιναν αντικείμενο επεξεργασίας από το επιστημονικό προσωπικό του Συνηγόρου του Πολίτη.

Η επίσκεψη στη Θεσσαλονίκη πραγματοποιήθηκε από τις 5 έως και τις 7 Ιουλίου 1999. Τον Συνήγορο του Πολίτη συνόδευσαν δύο Βοηθοί Συνήγοροι και τέσσερις ειδικοί επιστήμονες. Οι συναντήσεις με τους φορείς και το κοινό, οι συνεντεύξεις Τύπου, καθώς και η δημόσια ομιλία του Συνηγόρου έγιναν στο Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο της πόλης, κατατέθηκαν δε από πολίτες 95 αναφορές.

Με βάση τις παραπάνω εμπειρίες και έως ότου δημιουργηθούν οι αναγκαίες προϋποθέσεις για την ολοκληρωμένη αποκέντρωση της Αρχής, μέσω της δημιουργίας περιφερειακών μονάδων, ο Συνήγορος του Πολίτη θα συνεχίσει συστηματικά την πολιτική της άμεσης επικοινωνίας με τους πολίτες που βρίσκονται εκτός Αττικής, αντλώντας επιτόπου πληροφορίες για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν, προκειμένου να διασφαλίσει στον μέγιστο δυνατό βαθμό την ποιοτική επάρκεια του ελεγκτικού και διαμεσολαβητικού του ρόλου.

3. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ

Πέραν της ελεγκτικής του αποστολής, ο Συνήγορος του Πολίτη διαμεσολαβεί μεταξύ δημόσιων υπηρεσιών και πολιτών. Στο πλαίσιο του διαμεσολαβητικού του ρόλου, ο Συνήγορος επιδιώκει να αξιοποιηθεί υποδείγματα επικοινωνίας και δράσης, προκειμένου να αναδείξει εναλλακτικές μορφές λειτουργίας της δημόσιας διοίκησης. Η ευελιξία, η φιλικότητα προς τον πολίτη και η άμεση επαφή με τη διοικητική πραγματικότητα και τα προβλήματα των πολιτών αποτελούν βασικές συντεταγμένες της λειτουργίας του. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η δράση που ανέλαβε ο Συνήγορος του Πολίτη, μετά τον σεισμό της 7ης Σεπτεμβρίου 1999.

Αμέσως μετά τον σεισμό, αντιλαμβανόμενος τη σοβαρότητα της κατάστασης και σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Δημόσιας Διοίκησης και τις αρμόδιες δημοτικές αρχές, ο Συνήγορος του Πολίτη προσφέρθηκε, πέραν του αντικειμένου της αποστολής του, να βοηθήσει διοικητικά έναν από τους βαρύτερα πληγέντες δήμους, τον Δήμο Αχαρνών (Μενίδι). Η πρωτοβουλία αυτή του Συνηγόρου εξυπηρετούσε κυρίως τρεις στόχους:

α) την ταχεία και ευέλικτη εξυπηρέτηση των πολιτών από τις δημόσιες υπηρεσίες,

β) τη συνδρομή των υπηρεσιών του Δήμου Αχαρνών,

γ) τη συσώρευση γνώσης και εμπειρίας σχετικά με τα προβλήματα της διοίκησης που ανέδειξαν οι σεισμοί, με στόχο τη βελτίωση της ικανότητας του Συνηγόρου να χειρίζεται αναφορές πολιτών για συναφή θέματα.

Από τις 14 έως τις 24 Σεπτεμβρίου 1999, το σύνολο σχεδόν του προσωπικού του Συνηγόρου εργάστηκε στον Δήμο Αχαρνών, σε εναλλασσόμενα κλιμάκια 12-15 ατόμων επί εξαήμερου βάσεως. Επικεφαλής των κλιμακίων ήταν ο Συνήγορος του Πολίτη και δύο από τους Βοηθούς Συνηγόρους. Σε συνεργασία με τους δημοτικούς υπαλλήλους, το προσωπικό του Συνηγόρου συμμετείχε στη διαδικασία χορήγησης του ειδικού επιδόματος για τους σεισμοπαθείς. Από τη δραστηριότητα αυτή ο Συνήγορος του Πολίτη αποκόμισε μια πολύτιμη εμπειρία, καθώς παρατήρησε τη λειτουργία της δημόσιας διοίκησης σε συνθήκες εξαιρετικής πίεσης. Τα κλιμάκια του Συνηγόρου προσπάθησαν να συνδύσουν την ανάγκη ταχείας εξυπηρέτησης των σεισμοπαθών με την αποφυγή διασπάθισης του δημόσιου χρήματος και την εν γένει τήρηση της νομιμότητας. Με άλλα λόγια, γνώμονας για τη λειτουργία των κλιμακίων ήταν ότι τα μέτρα ενίσχυσης του πληθυσμού έπρεπε να εφαρμοστούν με τρόπο εύλεκτο, χωρίς όμως να διακυβεύεται η αξιοπιστία και η διαφάνεια της διοικητικής δράσης.

Οι διαπιστώσεις που προέκυψαν από τη δραστηριότητα αυτή και οι προτάσεις του Συνηγόρου του Πολίτη σε ό,τι αφορά τη μελλοντική αντιμετώπιση συναφών διοικητικών προβλημάτων αναδεικνύουν την ανάγκη για:

α) ενοποίηση των διαδικασιών χορήγησης του βοηθήματος,

β) ενίσχυση των κατ' εξοχήν εμπλεκόμενων υπηρεσιών όσον αφορά τη στελέχωση,

γ) απλοποίηση των δικαιολογητικών,

δ) εξομοίωση των απαιτούμενων προϋποθέσεων ενίσχυσης για αλλοδαπούς και ημεδαπούς, και

ε) μηχανογραφική τήρηση στοιχείων, ώστε να εξασφαλίζεται η ακρίβεια, η αξιοπιστία και η δυνατότητα ελέγχου της διαδικασίας.

4. ΣΥΝΕΔΡΙΑ - ΗΜΕΡΙΔΕΣ - ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

Με στόχο την ευρύτερη πληροφόρηση του κοινού, των στελεχών των δημόσιων υπηρεσιών και των διαμορφωτών γνώμης, ο Συνήγορος του Πολίτη, οι Βοηθοί Συνήγοροι και μέλη του επιστημονικού προσωπικού έδωσαν διαλέξεις και συμμετείχαν σε συνέδρια, ημερίδες και σεμινάρια, όπου είχαν την ευκαιρία να αναδείξουν κανόνες που διέπουν τη λειτουργία της Αρχής και να συμβάλουν στη διαμόρφωση μιας εναλλακτικής και σύγχρονης διοικητικής κουλτούρας των δημόσιων υπηρεσιών στην Ελλάδα. Επιπλέον, μέλη του επιστημονικού προσωπικού παρακολούθησαν σεμινάρια και συνέδρια, με σκοπό την ενημέρωση και την επιμόρφωσή τους.

Στο τμήμα αυτό της έκθεσης παρουσιάζονται οι σχετικές δραστηριότητες στις οποίες συμμετείχαν μέλη του προσωπικού του Συνηγόρου του Πολίτη, καθώς και το θεματικό αντικείμενο των επιμέρους εκδηλώσεων και εισηγήσεων.

4.1 ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ, ΟΜΙΛΙΕΣ

Μάρτιος 1999

1. Νικηφόρος Διαμαντούρος, Συνήγορος του Πολίτη.

Εισήγηση: «Ο Συνήγορος του Πολίτη: στόχοι και μέχρι τώρα πορεία», ημερίδα της Νομικής Επιθεώρησης του Ερευνητικού Ομίλου Φοιτητών Νομικής με θέμα «Ο Συνήγορος του Πολίτη στην Ελλάδα: οι πρώτες εμπειρίες», Αθήνα.

2. Μαρία Μητροσύλη, Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη, Κύκλος Κοινωνικής Προστασίας.

Εισήγηση: «Παρατηρήσεις στο σχέδιο νόμου για την ψυχική υγεία», ημερίδα της ΠΟΕΔΗΝ, Αθήνα.

3. Μαρία Μητροσύλη, Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη, Κύκλος Κοινωνικής Προστασίας.

Σεμιναριακή παρουσίαση: «Νομικό πλαίσιο κοινωνικών συνεταιρισμών», σεμινάριο του Ελληνικού Κέντρου Διαπολιτισμικής Ιατρικής με θέμα «Ψυχική υγεία και απασχόληση», Αθήνα.

Απρίλιος 1999

4. Νικηφόρος Διαμαντούρος, Συνήγορος του Πολίτη.

Κεντρική ομιλία: «Δημοκρατία, πλουραλισμός και εθνική καθαρότητα: σκέψεις με αφορμή το Ολοκαύτωμα και την κρίση στη Γιουγκοσλαβία», στην επέτειο του Ολοκαυτώματος, Ισραηλιτική Κοινότητα Αθηνών, Πειραιάς.

5. Μαρία Μητροσύλη, Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη, Κύκλος Κοινωνικής Προστασίας.

Σεμιναριακή παρουσίαση: «Νομικά προβλήματα απασχολούμενων ΑΜΕΑ και ο Συνήγορος του Πολίτη», Δρομοκαϊτείο Θεραπευτήριο, Αθήνα.

6. Μαρία Μητροσύλη, Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη, Κύκλος Κοινωνικής Προστασίας.

Σεμιναριακή παρουσίαση: «Δικαιώματα σωματικά και ψυχικά ασθενών και ο Συνήγορος του Πολίτη», Γενικό Περιφερειακό Νοσοκομείο «Ευαγγελισμός», Αθήνα.

7. Απόστολος Παπατόλιας, ειδικός επιστήμονας, Κύκλος Ποιότητας Ζωής.

Εισήγηση: «Ο Συνήγορος του Πολίτη: φύση και αρμοδιότητες της Ανεξάρτητης Διοικητικής Αρχής», Στρατιωτικό Νοσοκομείο 401, Αθήνα.

Μάιος 1999

8. Νικηφόρος Διαμαντούρος, Συνήγορος του Πολίτη.

Εισήγηση: «Η άλλη σύγκλιση: πολιτικές, κοινωνικές και πολιτισμικές διαστάσεις», ημερίδα του Ομίλου Προβληματισμού για τον Εκσυγχρονισμό της Κοινωνίας (ΟΠΕΚ) με θέμα «Η άλλη σύγκλιση», Αθήνα.

9. Βασιλική Νταλάκου, βοηθός επιστήμονας, Κύκλος Ποιότητας Ζωής.

Εισήγηση: «Ο Συνήγορος του Πολίτη», Ετήσια Συνάντηση της Περιφερειακής Επιτροπής Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού, Νέα Φιλαδέλφεια.

Ιούνιος 1999

10. Νικηφόρος Διαμαντούρος, Συνήγορος του Πολίτη.

Εισήγηση στην εκδήλωση με θέμα «Κόσσοβο - Δικαιώματα του Ανθρώπου και Ευρωπαίοι Διανοούμενοι», Ελληνική Ένωση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΕΔΑΠ), Αθήνα.

Αύγουστος 1999

11. Δημήτρης Χριστόπουλος, ειδικός επιστήμονας, Κύκλος Σχέσεων Κράτους-Πολίτη.

Εισήγηση: «Misleading Perceptions on Minority Rights in Greece», συνέδριο με θέμα «The New Millennium: Challenges and Strategies for a Globalizing World», First International Comparative Interdisciplinary Study Section/International Studies Association Conference, Παρίσι.

Σεπτέμβριος 1999

12. Γιώργος Καμίνης, Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη, Κύκλος Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

Εισήγηση: «Les droits de l'homme dans l'Union Européenne», διεθνές σεμινάριο «Les médiateurs, le traité d'Amsterdam et l'intégration européenne», Παρίσι.

13. Μαρία Μητροσύλη, Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη, Κύκλος Κοινωνικής Προστασίας.

Εισήγηση: «Le traité d'Amsterdam, les médiateurs et les problèmes soulevés par les traités bilatéraux», διεθνές σεμινάριο «Les médiateurs, le traité d'Amsterdam et l'intégration Européenne», Παρίσι.

Οκτώβριος 1999

14. Νικηφόρος Διαμαντούρος, Συνήγορος του Πολίτη.

Ομιλία: «The Greek Ombudsman», Ελληνοαμερικανικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα (Ίδρυμα Φουλμπράτ), Αθήνα.

15. Νικηφόρος Διαμαντούρος, Συνήγορος του Πολίτη.

Ομιλία: «Democracy, Accountability and the Institution of the Ombudsman: The Case of Greece», University of Alberta, School of Law, Edmonton, Καναδάς.

16. Νικηφόρος Διαμαντούρος, Συνήγορος του Πολίτη.

Ομιλία: «Democracy, Accountability and the Institution of the Ombudsman: The Case of Greece», University of California-Berkeley, ΗΠΑ.

17. Αλίκη Κουτσουμάρη, Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη, Κύκλος Σχέσεων Κράτους-Πολίτη.

Εισήγηση: «Ο Συνήγορος του Πολίτη», σεμινάριο «Σχέσεις κράτους-πολίτη. Νέοι θεομοί», Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης, Αθήνα.

18. Μαρία Μητροσύλη, Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη, Κύκλος Κοινωνικής Προστασίας.

Εισήγηση: «Δικαιώματα των χρηστών των υπηρεσιών ψυχικής υγείας, νομικό πλαίσιο», ημερίδα «Ψυχιατρική περίθαλψη στα Δωδεκάνησα - Προοπτικές για το 2000», συνδιοργάνωση Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Δωδεκανήσου και Κρατικό Θεραπευτήριο Λέρου, Ρόδος.

19. Γιάννης Μιχαήλ, Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη, Κύκλος Ποιότητας Ζωής

Εισήγηση: «Ο Συνήγορος του Πολίτη και το πρόβλημα της κατοικίας», συνέδριο «Η ελληνική

αρχιτεκτονική πόλη του 20ού αιώνα», 1ο Πανελλήνιο Αρχιτεκτονικό Συνέδριο Συλλόγου Αρχιτεκτόνων Διπλωματούχων Ανωτάτων Σχολών (ΣΑ-ΔΑΣ), Αθήνα.

20. Κωνσταντίνος Μπακογιάννης, ειδικός επιστήμονας, Κύκλος Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

Εισήγηση: «Ο θεσμός της εναλλακτικής πολιτικής-κοινωνικής υπηρεσίας: παρουσίαση της ειδικής έκθεσης του Συνηγούρου του Πολίτη», διημερίδα “Constitution et Défense Nationale”, συνδιοργάνωση Association Française des Constitutionnalistes και Ένωση Ελλήνων Συνταγματολόγων, Αθήνα.

Νοέμβριος 1999

21. Νικηφόρος Διαμαντούρος, Συνήγορος του Πολίτη.

Ομιλία: “Democracy, Accountability and the Institution of the Ombudsman: The Case of Greece”, Harvard University, Kennedy School of Government, Βοστώνη.

22. Νικηφόρος Διαμαντούρος, Συνήγορος του Πολίτη.

Ομιλία: “The Prospects for Democracy in Southeastern Europe”, National Endowment for Democracy, Washington DC.

23. Νικηφόρος Διαμαντούρος, Συνήγορος του Πολίτη.

Ομιλία: «Ποιότητα δημοκρατίας και ο Συνήγορος του Πολίτη», Αιγινήτειο Νοσοκομείο, Αθήνα.

24. Νικηφόρος Διαμαντούρος, Συνήγορος του Πολίτη.

Ομιλία: “The Institution of the Ombudsman in Contemporary Greek Democracy”, Πανεπιστήμιο Βοσπόρου, Κωνσταντινούπολη.

25. Νικηφόρος Διαμαντούρος, Συνήγορος του Πολίτη.

Ομιλία: “Democracy, Accountability and the Institution of the Ombudsman: The Case of Greece”, Πανεπιστήμιο Columbia, Νέα Υόρκη.

26. Μαρία Λιαδή, ειδικός επιστήμονας, Κύκλος Σχέσεων Κράτους-Πολίτη και Κυριακή Ανδρική, βοηθός επιστήμονας, Κύκλος Σχέσεων Κράτους-Πολίτη.

Εισήγηση: «Ο Συνήγορος του Πολίτη και η συμβολή του στη βελτίωση των υπηρεσιών των ΔΟΥ», σεμινάριο «Ο νέος φορολογικός νόμος και οι αλλαγές που επέφερε στη φορολογία εισοδήματος και στον Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων», Πανελλήνια Ένωση Φοροτεχνών Επιστημόνων, Θεσσαλονίκη.

27. Ανδρέας Τάκης, ειδικός επιστήμονας, Κύκλος Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

Εισήγηση: “Ways and Means to Ensure the Independence of Human Rights Protection Institu-

tions”, σεμινάριο «Ίδρυση στο Αζερμπαϊτζάν Ανεξάρτητης Αρχής για την Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων», Εκτελεστικό Γραφείο της Προεδρίας και Υπουργείο Δικαιοσύνης της Δημοκρατίας του Αζερμπαϊτζάν, Μπακού, Αζερμπαϊτζάν.

Δεκέμβριος 1999

28. Ζηνοβία Ασημακοπούλου, ειδικός επιστήμονας, Κύκλος Κοινωνικής Προστασίας.

Εισήγηση: «Γυναίκες και κοινωνικό κράτος σε αναζήτηση μιας νέας ισορροπίας», σεμινάριο για το κοινωνικό κράτος, Σπουδαστήριο Φιλοσοφίας Δικαίου, Πανεπιστήμιο Αθηνών.

29. Νικηφόρος Διαμαντούρος, Συνήγορος του Πολίτη.

Ομιλία: “Democracy-building and the Institution of the Ombudsman”, διημερίδα “Regional Meeting on Independent Human Rights Institutions (Including Ombudsman Institutions)”, Συμβούλιο της Ευρώπης, Βουδαπέστη.

30. Γεώργιος Καμίνης, Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη, Κύκλος Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

Εισήγηση: «Ο ρόλος του Συνηγούρου του Πολίτη στην καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας», συνέδριο «Ρατσισμός και μισαλλοδοξία», Κέντρο Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Οικονομικού Δικαίου και ECRI, Θεσσαλονίκη.

31. Αλίκη Κουτσουμάρη, Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη, Κύκλος Σχέσεων Κράτους-Πολίτη.

Εισήγηση: «Ο Συνήγορος του Πολίτη: πρώτες εμπειρίες», ημερίδα του Δικηγορικού Συλλόγου Λαμίας και του Εκπαιδευτικού Ομίλου Λαμίας αφιερωμένη στον θεσμό, Λαμία.

32. Αλίκη Κουτσουμάρη, Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη, Κύκλος Σχέσεων Κράτους-Πολίτη.

Εισήγηση: «Δημόσια διοίκηση και δικαιώματα του πολίτη», σεμινάριο Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης της Ελλάδας και Υπουργείου Εσωτερικών της Μολδαβίας, Κισινάου, Μολδαβία.

33. Καλλιόπη Λυκοβαρδή, βοηθός επιστήμονας, Κύκλος Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

Εισήγηση: «Προώθηση κοινής πρωτοβουλίας για τη βελτίωση του θεσμού της εναλλακτικής κοινωνικής υπηρεσίας των αντιρρησιών συνείδησης», ημερίδα της Διεθνούς Αμνηστίας και του Συνδέσμου Αντιρρησιών Συνείδησης, Αθήνα.

34. Μαρία Μητροσύλη, Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη, Κύκλος Κοινωνικής Προστασίας.

Εισήγηση: «Νομικά και δεοντολογικά ζητήματα στην ψυχοκοινωνική αποκατάσταση», συνέδριο «Η ψυχοκοινωνική αποκατάσταση σε μια κοινωνία σε μετάβαση», World Association for Psychosocial Rehabilitation, Αθήνα.

35. Απόστολος Παπατόλιας, ειδικός επιστήμονας, Κύκλος Ποιότητας Ζωής.

Εισήγηση: «Τοπική Αυτοδιοίκηση και διαχείριση του χώρου και του περιβάλλοντος», συνέδριο «Δημοκρατία και Τοπική Αυτοδιοίκηση», Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης, Βόλος.

36. Μίλτος Παύλου, ειδικός επιστήμονας, Κύκλος Κοινωνικής Προστασίας

Εισήγηση: «Ο Συνήγορος του Πολίτη και τα άτομα με ειδικές ανάγκες», ημερίδα «Άτομα με ειδικές ανάγκες: προσανατολισμός, κατάρτιση, προοπτικές απασχόλησης», Γραφείο Διασύνδεσης Πάντειου Πανεπιστημίου, Αθήνα.

4.2 ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΗΜΕΡΙΔΕΣ, ΣΥΝΕΔΡΙΑ, ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

Μάρτιος- Νοέμβριος 1999

1. Ιωάννα Αρσενοπούλου, Άννα Βαβουγιού, Ευστράτιος Γεωργούλας Δήμητρα Γκαραβέλα, Βαγγέλης Θωμόπουλος, Μαρία Κετσετζίδου, Σπυριδούλα Καλαντζή, Μαρία Μέκου, Κωνσταντίνα Πρεβεζάνου, Μάριος Πρωτοπαπάς, Αργυρώ Τζώρτζη και Παναγιώτης Τσακανίκας, ειδικοί και βοηθοί επιστήμονες των Κύκλων Κοινωνικής Προστασίας και Σχέσεων Κράτους-Πολίτη.

Εργαστηριακά σεμινάρια με θέμα «Η ελληνική δημόσια διοίκηση μετά το 2000», Ινστιτούτο Επιδόρφωσης, Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης, Αθήνα.

Μάιος 1999

2. Παναγιώτης Τσακανίκας, ειδικός επιστήμονας, Κύκλος Κοινωνικής Προστασίας.

Ημερίδα με θέμα «Η οργάνωση και λειτουργική αναδιάρθρωση της κοινωνικής ασφάλισης (ανάλυση του ν. 2676/1999)», Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Ελληνική Εταιρεία Δικαίου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, Αθήνα.

Σεπτέμβριος 1999

3. Νικηφόρος Διαμαντούρος, Συνήγορος του Πολίτη

Σεμινάριο με θέμα «Οι Ombudsmen, η Συνθήκη του Άμστερνταμ και η Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση», Παρίσι.

4. Αλίκη Κουτσουμάρη, Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη, Κύκλος Σχέσεων Κράτους-Πολίτη.

Σεμινάριο με θέμα «Οι Ombudsmen, η Συνθήκη του Άμστερνταμ και η Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση», Παρίσι.

Οκτώβριος 1999

5. Σπυριδούλα Καλαντζή, ειδική επιστήμονας, Κύκλος Κοινωνικής Προστασίας.

Ημερίδα με θέμα «Η πλατφόρμα των ευρωπαϊκών ΜΗΚΥΟ και η Ελλάδα», Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες, Πλατφόρμα των Ευρωπαϊκών Κοινωνικών ΜΗΚΥΟ και Ευρωπαϊκό Φόρουμ Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες.

Οκτώβριος-Νοέμβριος 1999

6. Παναγιώτης Αλεξόπουλος, Κυριακή Ανδρικήκη, Ευστράτιος Γεωργούλας, Σέργιος Δρόσος, Κατερίνα Καλλιοντζή, Κατερίνα Κορωναίου, Μαρία Λιαδή, Πετρούλα Πετροπανάγου, Μάριος Πρωτοπαπάς, ειδικοί και βοηθοί επιστήμονες, Κύκλος Σχέσεων Κράτους-Πολίτη.

Σεμινάριο «Η φορολογική διοίκηση στην υπηρέστια των πολιτών», κύκλος σεμιναρίων για τους προϊσταμένους των ΔΟΥ, Εκπαιδευτικό Κέντρο του Υπουργείου Οικονομικών, Αθήνα.

Νοέμβριος 1999

7. Γιώργος Καμίνης, Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη, Κύκλος Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, ημερίδα του European Union Human Rights Discussion Forum, Βρυξέλλες.

Δεκέμβριος 1999

8. Γιώργος Καμίνης, Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη, Κύκλος Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και Αλίκη Κουτσουμάρη, Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη, Κύκλος Σχέσεων Κράτους-Πολίτη, διημερίδα “Regional Meeting on Independent National Human Rights Institutions, Including Ombudsman Institutions”, Συμβούλιο της Ευρώπης, Βουδαπέστη.

4.3 ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΣΤΟΝ ΣΥΝΗΓΟΡΟ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Μια επιπλέον μορφή παράλληλης δραστηριότητας του Συνηγόρου του Πολίτη υπήρξε η συμμετοχή της Αρχής στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα φοιτητών των Πανεπιστημίων Αθηνών και Θεσσαλονίκης, με την πρακτική άσκηση και την εκπαίδευση φοιτητών των νομικών τμημάτων των ιδρυμάτων αυτών σε θέματα διαμεσολαβητικής αρμοδιότητας του θεσμού. Η εμπειρία αυτή αποδείχθηκε καρποφόρα τόσο για την Αρχή, η οποία είχε την ευκαιρία να συσφίξει τους δεσμούς της με την πανεπιστημιακή κοινότητα, όσο και για τους φοιτητές, που ήλθαν σε επαφή με κρίσιμα θέματα εφαρμογής βασικών αρχών και διατάξεων του δημόσιου δικαίου.

4.4 ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟΥ

Κατά τη διάρκεια του 1999, ο Συνήγορος του Πολίτη εγκαινίασε μια νέα παράλληλη δραστηριότητα, ο στόχος της οποίας είναι διττός: α) ενημέρωση του επιστημονικού προσωπικού της Αρχής στις τρέχουσες εξελίξεις σε χώρους επιστημονικούς και επαγγελματικούς, που άπτονται των δραστηριοτήτων του Συνηγόρου του Πολίτη και β) δημιουργία δικτύων επαφής με έμπειρα στελέχη της δημόσιας διοίκησης, καθώς και του πανεπιστημιακού και επαγγελματικού χώρου που ειδικεύονται σε θεματικές σχετικές με το αντικείμενο της Αρχής. Απώτερος στόχος αυτής της δραστηριότητας είναι η δημιουργία μηχανισμού αμφίδρομης πληροφόρη-

σης μεταξύ του Συνηγόρου του Πολίτη και ακροατηρίων ικανών να συμβάλουν στη σταδιακή ανάδειξη εναλλακτικών υποδειγμάτων εννοιολόγησης του ρόλου της δημόσιας διοίκησης σε μια σύγχρονη δημοκρατική κοινωνία και τον επανακαθορισμό της σχέσης του με τον πολίτη πάνω σε μια βάση «φιλικότερη προς τον χρήστη». Ο κύκλος αυτός των δραστηριοτήτων εγκαινιάστηκε τον Μάιο του 1999 με τη διοργάνωση σεμιναρίου από τον Κύκλο Κοινωνικής Προστασίας, στο οποίο η κυρία Άννα Τριανταφυλλίδου, πολιτικός επιστήμονας και ερευνήτρια στο Εθνικό Συμβούλιο Ερευνών της Ιταλίας, παρουσίασε την έρευνά της «Τα προβλήματα εφαρμογής της μεταναστευτικής πολιτικής στην Ελλάδα».